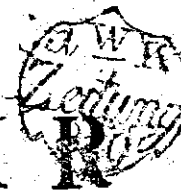

MAGYAR KURIER

Bétsből, Kedden, Januarius' 26-dikán 1819.

Olasz Ország.

Mihály Orosz Nagy Hertzeg, útözását Német Országról Helvétzián által Olaszországba vévén, Májlandból, hol öt napokig tartózkodott, Januarius' 5-dikén Párma felé tovább indult.

Pármából már *Modenába* is megérkezett volt ő Cs. Nagy Hertzegsége Jan. 7-dikén.

A' Spanyol (idős) Királynének halála, így szoll az egygyik Bavarus újság, Romában nem Jan. 5-dikén, hanem 2-dikán történt. A' két leányai, kik halálán jelen voltak, mind ketten *Albanóba* vették útjokat Romából.

Nagy méltóságú Esterházy Miklós ő Hertzegségéről néhány heteknek előtte olvastuk vala, hogy abba a' társaságba; melly oly czélzással állott össze, hogy a' Tiberis vizében találtatott régiségeket kikeresesse, ő Hertzegségé is beállott volna. Mostan Magyarország' Palatinusáról József ő Cs. R. Fő Hertzegségéről olvassuk, hogy Romában járván ő Cs. R. Fő Hertzegségé is részesévé lett ezen intézetnek.

Sok fő és nagy embereket egyesítették vagy összehozták már magokat ezen czélzásra, melly azt bizonyítja, hogy nagy következtetést lehet ezen iparkodásnak egyéb tekintetben is, de kivált a' mesterségekre nézve várni, a' melly reménység, kivált a' régiségeknek kedvellőit 's esmerőit táplálja nagyon. Esmertes dolog a' történetek' irásából, hogy

Romának sok nagy és gazdag emberei, kik a' Republikának felfordulása után, az azt követett kegyetlen Fejedelmeknek üldöztetései, 's a' Gothusok, Vandalusok 's egyéb durva népek pusztításai alatt, részszerént számkivettetés, részszerént egyéb üldöztetések miatt a' várost oda hagyni kénytelenítettvén, sok drága vagyonaikat, mellyeket el nem vihettek, inkább, hogy se' üldözőiknek kezekre jutni engedték volna, a' Tiberis vizébe hányták. Ide járul, hogy a' Tiberis egész hidakat minden rajtok találtatott álló képekkel 's egyéb czifraságokkal, egész templomokat, nagy palotákat 's épületeket, Oltárokat, képeket, 's egyéb műveket, a' mik az ő partjait ékesítették, gyakran elrontván, elragadozván, a' mélységbe temetett. Az Aeskulápiusnak szenteltetve volt, tsupa márvány állóképekkel 's templomokkal czifrázkodó szigetet is így nyelte 's temette-el ezen víz. Hogy egyebet elhalgassunk, melly sok pogány istenképek belé hanyattattak 's temettek a' kereszténységnek elhatalmazásakor, beszéllek a' történetirások. Melly sok efféle drága régiségekre találtak már eddig tsak történetből is a' hajósok? 's mit nem lehet a' mostani, ily sok honnyi és idegen Nagyoknak 's Gazdagoknak egyesületje' iparkodásától, 's minden féle ahoz kívántató masinák által való keresgéléstől, áskálásától, remélni, ha már tsak történetből is ily sokat megtaláltak?

Frantzia Ország.

Megszülvén, mint említettük, a

Rövetek' Kamarájában a' Hertzeg Richelieunek határozatandó nemzeti megjutalmaztatás felett való vetélkedés, Jan. 11-dikén ily törvényjavallással érkezé meg három Ministerek, úgynint Marquis *Desolle*, *Deserre*, és *Louis* a' Kamara elejébe: — „*Lajos*, etc. Minthogy mi szemebetünöképpen ki akarjuk azon megelégedésünket, mellyet nekünk azon megkülönböztetett szolgálatok szerettek, mellyeket a' hazának a' mi rokonunk Hertzeg *Richelieu* azon alkudozások által tett; mellyek Országunknak az idegen elfoglaltatástól való megszabadulását előhozták; 's minthogy ohajtjuk, hogy az a' jutalom mellyet mi neki adni akarunk, az ugyan ezen idegen seregektől lett megszabadulás' munkájában való fontos részesülés' meghálálásául is szolgáljon, erre nézve rendeltük, hogy a' Rövetek' Kamarája elejébe ilyen törvényjavallás terjesszessék: I. Tzik. Hertzeg Richelieunek Frantziaországi Páirnek egy olyan Majoratus állittassék fel, melynek esztendőnként való jövedelme *ötven ezer* Frankot tegyen, 's az ő Pairségéhez legyen másra is általhóthatólag köttelve; II. Tzik. Ezen Majoratus oly ingatlan jószágokból álljon, mellyek az 1814-ben Nov. 8-dikán költ törvény által a' Király' jövedelmei közé rendeltetett Uradalmak közül választassanak ki, azért, hogy ezen *nemzeti megjutalmaztatás'* tárgyától a' közönséges teréhek minden képzetele eltávoztatódjék.“ —

„Igaz ugyan az, így beszéllett Fő és Külső Minister *Desolle*, mint már *Delessert* úr megjegyzette, hogy annak az alkudozásnak szerentsés végződése, mellyet Hertzeg Richelieu Országunknak az idegen seregektől való megszabadittatására nézve folytatott, nem egyedül egy embernek a' munkája; a' nemzetnek a' szerentsétlenségek' idejében kimutatott állhatatossága, a' Király' hőltessége, 's a' mi Országlási intézetünknek már tsak

eddig is ily fontos befolyása, nagyon segítették ötten ezen nagy czélnak végrehajthatóságában. Mert mitsoda magaviseletet is lehetne méltóságosabb 's parantsolhatná hathatósabban azt, hogy valakit megbetsüljünk, mint egy nagy népnek az a' magaviselete, hogy ő még az idegenek által való elfoglaltatásnak terhei alatt is folytatta a' Constitutzionalis szabadság' szép czélja felé való közelítést. Megesmerették ezt Európának *Aachenbe* gyűlekezett Fejedelmei az által, hogy kiváltképpen a' mi politikai intézetünknek befolyásán fundáltak azon határozásokat, melly nekünk a' mi függetlenségünket visszaadta. Hanem másfelől azt is meg kell gondolnunk, hogy mennél bizonyosabb reménségtől tápláltattunk, annál édesebb 's kedvesebb lehet annak a' kötelességnek érzése, hogy alkudozó Biztosaink eránt, kik a' magok' törekedése által a' várt szempillantatnak elkövetkezését siettették, haládatosságunkat megbizonyíthatjuk. A' Király' nevében hívjuk meg uraságotokat, mint Frantziákat, hogy egy Frantziát nemzeti megjutalmaztatás által tiszteijenek meg, a' ki hazáját és Királyát igen terhes és veszedelmekkel fenyegető időben mentette meg..... 's a' kinek az a' ritka szerentséje vala, hogy azt a' személyes tekintet, mellyet betsületes életemódja által szerzett magának, hazája' boldogságára fordíthassa. Legtelyesebb resultatum koronázta meg az ő utolsó iparkodásait, melly egy szent adósságot téve Frantziaországra. Azonközben, hogy az ő tiszta nem-önn'-haszonkeresetét meg ne sértse, és hogy ezen nemzeti megjutalmaztatástól a' közönséges teréhek még a' színét is eltávoztassa, tettett ő Felségének azon jutalmat, mint a' felhozott törvényjavallásban kifejeztetik, a' Korona-uradalmak közül határozni.“

Ezen beszéd után a' Finantziai Minister állott elő egy javallással, melly

által azt kívánja, hogy a' Fináncziat Esztendő ezentúl ne Januáriusnak hanem Juliusnak első napján kezdődjék, mely ugyan magában könnyen megeshetne, hanem a' teszi nehezzé, hogy így a' most folyó esztendőnek hathónapoktat meg kellene toldattatni, az az, az ingatlan adófizetést most egyszer másfél esztendőre kellene a' Kamarának meghatározni, már pedig a' Constitúciónak 49-dik cikkelyében betű szerént ki van fejezve, hogy tsak 12 hónapokra lehessen azt meghatározni. Ha a' Minister' kívánságát helyben hagyja a' Kamara, úgy az 1820-dik esztendő Júniusának utolsó napjáig fog fenn állani az 1819-re meghatározandó költségnek és adózásnak felszámítására (vagy, tiszta nem-magyar szóval, a' *Budget*.)

„Ha ez a' változtatás, így támogatta szavait a' Minister, ellenkezik a' Constitúciónak betűivel: annyival jobban meggyegyzik más felől annak belső célzásával, mely abban áll, hogy az adó és a' költség tsak a' szükséges tárgyaknak és a' segedelemkútfejeknek jó megismeretése után határozottassanak meg. Az adózás alá vettelve lévő tárgyak pedig, a' föld' termései, tsak Juliustól fogva esmertethetnek meg meghatározott módon.“

Ferneilh-Puiraseau nevű tagja ezen Kamarának most ismét megújította azon jóvallását, melyet 1814-ben is nagyon vitatott, hogy fel kell az Oszáglószéket azzal a' hatalommal ruházni, hogy, a' mint a' testvérek leány vagy férjfi gyermekeik között való házosságot megengedheti, engedhesse meg a' sógorok és sógorasszonyok között valót is:

Gróf *Boharnois*, a' Bádeni övezgyen maradt Nagy Hercegné atya, a' Napoleon első felesége' első férjének atya' testvére, Jan. 10-dikén meghalozott.

A' *Bavariai Allgemeine* nevű újság

értelmesen összesummázta a' Londoni *Chronicle*, *Times*' és *Kurir*' hosszú előadásaiából azt, hogy nevezetesen két tárgyak t. i. a' képviselői választás' a' rekrutázást illető törvények felett való meg hasonlítás, miképpen okozták a' Frantzia Ministeriumbéli nagy változást: — „*Richelieu*, *Laine*, és *Mole* sürgetve kívánták ezen törvényeknek megváltoztatását, de a' többeknek ellenzése miatt véghez nem vihették, Jan. 22-diken elbótsáttatásokat kérték, de a' Király azt nem tsak el nem fogadta, hanem 23-dikban, mikor a' Státustanátsból kiment, újabban megintette őket a' megegyezésre. Beszéli, hogy *Richelieu* így szollott a társaihoz az idegen seregek még nem meszsze mentek, 's egy jeladásra visszatérhetnek. Gróf *Decazes* és *San-Cyr* erre egy szót se' szollván, kimentek a' szalából. Gr. *Decazes* még azon este beadta kéredzését; ötöt követtek 24-dikben a' többek is mind, azért, mint kéredző irásaikban felhozták, hogy a' Ministeri új választásban ne szolgáljanak semmi akadályul. A' Király ekkor elfogadta kívánságaikat, de úgy, hogy mindenik folytassa hivatalát addig, míg Hertzeg *Richelieu*, kire e' dolog bízott, új Ministeriumot formál. Hertzeg *Richelieu* ezeket választotta: *Cuvier*, *Mollien*, *Simeont*, *Villelet*, és *Lauristont* (a' Bonaparte' volt Adjutánsát, 's Petersburgi Követjét, mind különböző principiumú embereket, kikről, hogy együtt megmaradhasanak feltenni se' lehetett, mint ez már 25-dikben nyilván kitetzett, midőn estvéli öt óraker négyen lemondottak hivataljokról, azon az okon, hogy *Villele* és *Lauriston* az ő szolgálatjok folytatása' feltételének lenni kinyilatkoztatták, hogy az említett két törvények *Royalistábbakká* tétetődjenek, a' melyben *Simeon*, *Mollien*, és *Cuvier* meg nem egygyezvén, ismét új Ministeriumnak választására került a' dolog.

Most már mind tsupa *Ultrák* választottak, úgymint: Villele, Chabrol, Corbiere, Desece, és Lauriston, de a melynek híre Párisban 's a' Követek' Kamarájában elterjedvén, oly kedveltenséget okozott, hogy sok Státustanátsosok azonnal el akartak bűszüzni hivataljoktól, 's egyenesen kitészett, hogy Frantziaországot, melynek kilentz-tized része nem *Ultrák*ból áll, tsupa *Ultrák* által igazgatatni már most lehetetlen legyen. Ennek meggondolása arra indította a' Királyt, hogy 26-dikban ismét *Richelieu* Hertzog-re bizza, hogy még egy próbát tegyen: de a' ki vagy attól tartván, hogy a' választásban most se' leszzen szerentsébb, 's talám a' betegeskedési kedveltenség által is indittatván, magát eltökéllette, hogy ezen Ministeri választás' dolgába ne' tsak hogy, többé ne avatkozzék, hanem a' Ministerségről maga is egészszen lemondjon: pedig az *Ultrák* már egészszen győzedelmeseknek tartották magokat, 's úgy kezdtek beszélni, hogy há így maradt volna a' dolog, nem lehetett volna hihetetlennek tartani az idegen seregeknek visszatérését. Már Páris városa nagyon szomorú ábrázatba öltözött, az intereses papirosok' betse romlani kezdett, 's az a' hír is elterjedt vala, hogy egy részint az Anglusok is okai volnának a' történt dolgoknak, 's több effélék — a' midőn végezetre tudára leve a' közönségnek: hogy Gróf *Decazes* a' Királyhoz még bejár, hogy ő Felségével a' Politziai Ministerségnek eltörlésén dolgozik, hogy ő maga Belső Ministerré 's Marquis Desolle Fő és Külső Ministerré neveztettek, egy szóval, hogy a' Ministerium akképpen töltetett-be, mint már más versben megirtuk, és, mint az *Ultrák* éppen nem várták volna — melynek hallására az *Ultrákon* kívül mindennek megörvendettek, az Anglusok, kik már Párisból vagy clindúltak, vagy induló félben voltak, lepakkoltak 's ott

maradtak, az intereses papirosok' betse egyszerre feljebb ugrott, 's az ólta — jól folynak a' dolgok. Gróf *Decazes* mikor a' Belső Ministerséget felválolta, kikérte *feltételül*, hogy a' Constitutzionális intézetek változás nélkül megmaradjanak.

A' Képviselei választás dolga azért nem kedves az *Ultráknak*, hogy: mivel arra, hogy valaki választó jussal bírjon, tsak annyi vagyon kívántatik, a' mennyitől 300 Frank adót kell fizetni, tehát, az ók' ítélete szerént, az igen aljas népnek is befolyása van a' választás' dolgához. Az *Ultrák* azt akarnák véghez vinni, hogy ebben is grádits legyen, az az, hogy mennél nagyobb vagyona, jószága, van valakinek, választásbéli jussa is annál nagyobb legyen, hogy a' kinek két anyija van, választói 's választódási jussal is két anyival, a' kinek három anyja van, választói 's választódási jussal is három anyival bírjon, 's a' t.

Nagy Britannia.

A' Királyné testamentuma, melynek tsak a' halálát megelőzőtt napon irta-ala nevét, végezetre megnyittatván, minden hátrahagyott vagyona, az 50 ezer font Sterlingeket erő' gyémántjai is ide számlálván, 140,000 font Sterlingekből állott. Gyémántjait a' Királytól kapta volt, mint menyaszszonyi ajándékot. Két kastélyait két hajadon leányainak, úgymint *Fragmorét* Augustának, *Lower-Lodgét* Soflának hagyta. A' gyémántok a' Hannoverai háznál maradnak, mint *Fideicommissumok*. Vagyonának hátralévő része mind a' leányira maradt, a' Würtembergi Királynén kívül, a' ki férjhezmenetelkor jól kielégített volt. A' megtéboldott Királynak magának is sok gyémántja lévén, megtéboldása után soha nem találhattak reájok; ezeket is tsak most találhattak meg egy ládában, melynek koltsa nem lévén, fel kellett törni.

Oly hír futamodott, hogy Jan. 9 dikén 1 millió font Sterlingig bukott meg

Londonben egy nagy pénzváltó ház. E legalább 10 millió pengő forint. Gazdag háznak kellett valaha lenni, a' ki ily nagy summáig meg tud buéni.

(Frantzia pénzváltó házak is néhány megbuktak. Eleintén 12-tőre teiték az ilyen Párisi gazdag szerentséllenek számát: de későbbi tudósítások szerént csak 7-re telik a' számjok; 's jó nagy ház ezek közt is tsak kettő találtatik. Ezek buktak-meg: Doyen, Puech, Recamier, Desprez, Pargecz, Bovard, és Bourdillon).

Az Amériikai insurgens verbunkosoknak jó mezőt nyitott az Anglus armádának Frantziaországból lett visszsaérkezése, úgy hogy már most a' kenyér nélkül maradtott kézmiveseket, kik különben ezrenként készültek szolgálni hozzájok, be se' veszik. Eddig nagyobbadon tsak tisztak állottak hozzájok; már most tsopotosan állanak a' közkatonák is; 's kedvek szerént vállogatnak közülök a' verbunkosok. — De ez nem szerentséllenség sőt nagy nyereség Angliára nézve (így szollnak némelly Londoni írók). Külömben mennyifélerendtelenségekre nem szolgáltatott volna okot ez a' solkéle kenyérnélkül maradtott 's inséget szenvedő gyülevész sokaság. Már valósággal nagyon is elhatalmasodtak vala a' lopás és gyilkolás. — Azt is olvassuk a' Londoni újságokban, hogy nem meszsze a' Tamesis torkától, 5 idegen hajó kötött, mellyek, mint ők mondják, *Cayennébe* (a' Fr. Amérikába) szándékoznak útjokat venni. Mindenik viszen 200 útast, többjre tiszteteket. Úgy vélekednek Londonban, hogy ezek is mind a' Spanyol insurgensekhez szándékoznak — ha tsak Champ-d'-Asyléhez is nem jut közülök.

Spanyol Amérika.

A' mit ezen napokban Brionról és L. Cochranéről olvastunk, mind fundamentum nélkül való hír volt. Legújában ezt írják felülök: — „Admirális

Brion már 23 hajót gyűjtött össze Margaritánál. Mint mondják, Admirális *Cochrane* is megérkezett Nov. 14-dikén ugyan oda 5 hajókkal. Nagy figyelemmel várja a' közönség, hogy mit fognak egygyütt újítani.“

Egy Buenos-Ayresi prédáló hajó ismét nagyon szerentsés volt nem meszsze Kadikstól. *Kastillan* nevű hajónak útját, melly egyéb portékákon kívül 300,000 Piasterekkel evezett *Limából* Kadiks felé, mikor már tsak nem a' révparthoz érkezett volna, az említett insurgens hajó által meglepetett, 's elfogattatván, mint igasságos ragadomány, Buenos-Ayres felé visszsaíndíttatott. Az ezen hajón talált levelek szerént már tsak 3000 emberekből állott Peruban a' Királyi armáda. Ezen történet alkalmosságával az *Arequipai* Pap is, kit a' Vice Király Limából, mint revoluziós gondolkodású embert a' Kastellánon, mint fogtyot, Spanyolországba haza indított vala, az insurgensek által szabadságát visszsa kapta.

Meksikóban ismét erősebb lábra kaptak az insurgensek; 700 's 800-zanként mutogatják magokat, 's annak módja szerént megverekekednek a' Királyi seregekkel.

H a y t i.

Itt nagy tsendesség uralkodik. *Christoph* vagy *Henrik* Király kihirdette hosszú proklamációban, hogy néki a' Respublika Elölülője *Pethion* semmit se' vétett, és köztök semmi ellenségeskedésre nintsen semmi ok; melyre nézve mind kettőjöknek alattvalójik tsendesen hozzá láthatnak honnyi foglalatoskodássaiknak folytatásához.

Szent I l o n a.

Azok az írók, a' kik Bonapartét a' minap a' Londoni újságlevelekben el akarták szöktetni, most ismét egy új módját gondolták ki, vagy legalább beszélük, hogy miképpen akart volna elszökni.

Most egy úgy nevezett tolvaj lámpást (Blendlaterne) adnak a' kezibe. Ezzel hágott ki, így szollnak, a' Longwoodi ház' ablakából, 's így a' strázsák ötlet nem látván, kiment köztök a' kőszikla' tsutsára (vagy talám csak ki akart menni) a' hol a' lámpáson egy fordítást tévén, jelt adott a' reá várokozó Amerikai hajósnak, hogy ott áll.

Lengyel Ország.

A' mostani egész Lengyelországnak kiterjedése teszen 2191 négyszeg mért-földet, Városainak száma 421 - re, falvainak száma 22,694-re, a' lakosaije 2,732,524-re telik; az utolsók közt 2,519,380 Keresztyének; és 212,944 'Sídók talátnak. Az 1685 - dik esztendőben 16 millióból állott volt ezen ország' lakosainak száma.

Svéczia és Norvégia.

Az 1819-dik esztendőre kijött Udvari Kaiendáriumban ekképpen talátnak feljegyeztetve a' most Uralkodó Királyi Háznak tagjai: A' Király XIV-dik Károly (János) 55 — a' Királyné, Eugenia Bernardina Desideria 38 — a' Koronaörökös Hertzeg József Ferentz Oskár 20 — Sofia Albertina Princzeszszony 66-dik, esztendejeket töltik.

Drontheim városában nem régen tűz támadván 57 házak 's 8 magazinumok égtek meg. Az Assecurans társaság 108,000 Species tallérokat kénytelenített az elégtelnek fizetni. A' Király a' szerentselenség felől tudósittatván, azonnal 500 tonna gabonát indittatott *Ystadt*-ből útnak *Drontheim* felé az inségre jutott lakosoknak felsegittetésekre, de a' melly nem érkezett meg oda, mert elsüllyedett.

Északi Amerika.

Hogy az a' Generális *Jackson*, kit a' Floridai történetekre nézve ily sokat emlegetnek, melly nagy betsületben tartatassék hazájafiai között (Tennessee

tartományában), mutatja az itt következő történet: Nem régen az *Alabama* vidékeken jószágok' kotyavetyéje történvén, néki is kedve ereszkedett egy darab vidéknek megvásárlásához — 's fel is szollalt — mellyet a' több vásárlók hallván, azután senki más fel nem szollalt közülök, úgy hogy *Jacksonra* a' kitett jószág, a' melyhez hasonlóknak holdját mások 83 Dolláron vásároltak, két-két Dollárért maradt reá.

A' *Niagara* vizének nevezetes esésénél van egy sziget, melly *Ketskék*' szigetének neveztetik. Ez úgy fekszik a' víz közepén, hogy általa a' víz - esés két felé szakaszatlik. Ezen sziget eddig arról is nevezetes volt, hogy a' reá való általmenetelt, a' viznek veszedelmes volta miatt lehetetlennek tartották. *Porter* nevű szomszéd azonban azt nem régen megvásárolván, addig iparkodott, míg lehetővé tette a' lehetetlennek látszó dolgot. Tizenegy teke formájú sa lábakra 34 rudnyi hosszúságú hidat tsináltatott a' viznek egygyik ágán által, a' melly lábakkal azért mesterségések, hogy egygyik egygyik 50 tonna kővel megtöltetve áll a' viznek kőszikla fenekén. A' szigeten 80 holdnyi föld talátnak, a' hova házakat akar a' tulajdonos épittetni, hogy legyen hova beszálljanak az ezen nevezetes viznek meglátására menő idegen utasok. — (Angliában is egy nagyon nevezetes hidat épitenek most *Walesben* a' *Menai* - tsatornán által, két kőszikla-part közt. Ezen híd a' víz felett 100 nyom magasságra épül; a' hossza 1000 nyomnyi leszen; csak két végeit a' part-hoz vetve fog állani a' víz felett).

Jegyzés. — Későbbi tudósítás szerint a' Cambell Bowden és társasága az a' pénzváltó ház az, melly Londonban Jan. 9 - dikén bankója' kassáját bezárta; de nem 1 millió font Sterlingig, hanem csak 800,000-rig adós.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

N. Trentsin vármegyében Kis-Rudina nevű faluban *Hlavaty* nevű Birónak a' felesége Jan. 6-dikán három szép alkatású élő gyermekeket szült, kik, minthogy a' Három Királyok napján jöttek világra, még azon éjjeli 11 órakor, Cáspar, Menyhart, Boldizsár névet kaptak; de nem sokáig éltek. Az utolsó és gyengébbik még a' keresztelés alatt meghalt; 's azt követte más nap' a' más kettő is. Az aszszony él és egészséges.

N. Beregh vármegyében a' Gróf *Schönborn* Familia *Kis-Martinka* nevű falujában még 1816-ban múlt-ki a' világból *Szinevics* Gergely nevű, Orosz születésű paraszt lakos, ki a' most folyó 's két előbbeni századokban 120 esztendőket élt, és a' kinck felesége is 88 esztendőskorában 1805-ben halt-meg. Három fiú és két leány gyermekeik meg ma is élnek; házasok. Mind egygyütt 8 fiut és 5 leányt nemzettek volt, kiktől számos nemzetséget hagytak magok után. Még életben lévő lakos társai beszélnek ezen *Szinevicsről*, hogy nagyon mértékletesen élt; nem emlékeznek, hogy valaha részegnek látták volna, még lakadalmakban se'. Soha nem indulaskodott, a' békességet kedvelte, nem mérgeződött, 's nem káromkodott soha. Arra se' emlékeznek, hogy valaha beteg lett volna; nem is betegség, hanem csak elgyengülés miatt halt-meg.

Posony városa' nemes szívű polgárjai az ott őrizeten lévő *Sándor* Császár Regementje béli katonaságnak 1000 forintokat ajándékozott a' kiosztásra, melyért a' Regement háládatos közönetét jelenteti az ott kijövő újságlevelekben.

Tekintetes Nemes és Nemzetes, Tomkaházi Tomka László Ur több Ts. Ns.

Vármegyének Tábla Birája, a' Ts. Valtai Familiának törvényes dolgaiban Director, 's nevezetés Tabularis Prókator, a' folyó Jan. 17-dikén két hétig tartott mejjebeli nyavalájában meghalt életének 64-dik esztendejében. —

Ő Cs. Kir. Felsője Klatz Antal Urat a' Politico - Fundationalis fő fizető Hivatalnak Prefektusát önnön kérésére egész fizetéssel nyugodalomra bocsátani, egy szersmind helyébe Valovics Antal Urat eddig volt Controllort; e' helyébe pedig Frenreisz József Urat Controllornak nevezni méltóztatott.

Hertzegi Gazdasági Intézet Magyar-Ováron.

A' múlt esztendő Novemberének 10-dikén következőképpen ment véghez ezen Intézetnek közönséges haszonra lett felnyitása: Az innepi Nagy-Mise és Veni Sancte után az Intézet hallgatópalotájába ment a' számos Gyülekezést, hol Dr. Liebald Ur az Intézet első Professora ezen tizmű meghívó-beszédben: *De cognitionum in re rustica et a priori et a posteriori haustarum discrimine*, elő adván a' Mezei Gazdaságnak mostani állapotját, ki tért azon tzelokra, mellyeknek elérésére ezen Intézet törekedik. — Ennek végzetével, a' Hertzegi Fő Igazgató Wittman Ur, a' tiszta erköltségnak a' közönségre, 's különösen a' Mezei Gazdára nézve való kimagyarázhatatlan hasznait, rövid de szívre ható beszéddel kötötte szívére a' Tanuló Ifjuságnak. — Erre felolvastattak az Intézet Törvényei. Bérekesztette az innepi pompát azon szép beszéd, melyben, Ts. K. Tanácsos és Mo'son Vármegye Első Vice IspánjaMélt. Németszeghy István Ur, *Saxen Tescheni Albert ő Hertzegségének* ezen szép Intézet fundálását, az

egész Magyar Nemzet nevében megköszönte. — Dr. Liebold Úron kívül (ki a' Részthelyi Georgiconban, azon derék 's nemzeti nagy betsét fenntartó Intézetben, 15 esztendői munkásságáról eléggé esmeretes) tanítanak még a' Magyar Ovári Hertzei Gazdasági Intézetben: Klingenstein Leopold Úr, a' Bétsi Universitásbeli Mezei Gazdasági Tanítói széknek volt Helybétöltője; továbbá a' Hertzei Építőmester Kall Péter Úr (a' Mezei Építőmesterségét); a' Hertzei Erdő Tiszt Fritz János Úr (az erdőtenyésztés tudományát); Kleborn Úr, a' Hertzei Schwarzenber, Tschörzágban, Krumauban lévő Gazdasági Intézetjének Nevendéke (a' Gazdasági Természethistoriát). — Minden kormányterhek mellett is magára vállalta a' Tanítás egy részét Fő Igazgató Wittman Úr, 's még az említett napon délután szép próbáját tette annak a' módnak, melly az Ovári Intézetnek egykor különös megemlékező jele-fog lenni.

Hirdetés, a' nagy méltóságú Királyi Udvari Magyar Kamarának M. Országban levő, eladásra rendelt Kamarális és Fiscalis Jóságaira nézve:

A' Magyar Országban fekvő eladásra rendelt Kamarális és Fiscalis Jóságoknak leírásai, megbetsültetései, 's ezek ugyan a' Felsőleges helybenhagyásig elkészültek, nevezetesen:

- 1) Pést Vármegyében fekvő Szántói Jóság;
- 2) Borsod Vármegyében fekvő Fiscalis Jóságnak része Ládháza;
- 3) Ungh Vármegyében Salamon, Zábony, és Győrötske helységekben fekvő Jóság;
- 4) Arad Vármegyében fekvő Hontzisor, Bontsesd, Mustesty, és Feritse, Kurvakér, Ternova, Talpas, Barakony, Miske, és Seprős Jóságok.

Részeiket; megbetsültetéseiket, 's megszerzéseiknek átát Bétsben a' Nagy Méltóságú Cs. Kir. közönséges Udvari Kamaránál; Budán a' Nagy Méltóságú Kir. Udvari Magyar Kamaránál, 's ezen kívül a' megbetsültetés' Summariumait, az itten megnevezett K. Kamarális Praefecturatus Hivatalainál előre megláthatni;

A' fellebb megnevezett Jóságok eránt:

- 1.) Ó Budán, 2.) Diósgyőrön, 3.) Unghváron, és 4.) Aradon.

Az ezen Jóságokat keresők, 's azok is, a' kik magokat már eddig jelentették volna, az ő kéreményeiket meghatározott kinyilatkoztatásaikkal a' folyó hónap' 17-től fogva hat hetek alatt, az az: Febr. 28-ig a' folyó esztendőben, Budán a' Nagy Méltóságú Királyi Udvari Magyar Kamarához adják be; mivel ezen időnek elfolyása után a' Felsőleges adományra való ajánlások fognak megtétetni. Budán Jánvárius' 15-dik napján 1819.

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
Januárius' 22-dikén 254 $\frac{1}{4}$ — 23-dikén 254 $\frac{1}{8}$ — 25-dikén 255 $\frac{7}{8}$ — forintot.

A' gabona' Posonyi mérőjének középará némely piatzokon: —

	Buza	Elegyes	Ro's	Árpa	Zab	Kukoritza
Földváron Jan. 13.	— —	2 fl. 15 kr.	— —	1 fl. 30 kr.	1 fl. 37 kr.	1 fl. 37 kr.
Romáromban 15.	— —	— —	— —	— —	1 fl. 36 kr.	— —
Bétsben 12-ikén	6 fl. 39 kr.	— —	3 fl. 48 kr.	2 fl. 48 kr.	2 fl. 24 kr.	— —
— 16-dikén	6 fl. 39 kr.	— —	3 fl. 48 kr.	3 fl.	2 fl. 24 kr.	— —